

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31Dz/28/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9621200100
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Vačok
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9621200100.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a členov senátu Mgr. Michala Novotného, JUDr. Zdenky Reisenauerovej vo veci námietky zaujatosti disciplinárne obvineného voči prísediacim sudkyňiam JUDr. Zdenke Benčíkovej a JUDr. Zuzane Čížovej vo veci vedenej Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/15/2021, takto

rozhodol:

Prísediace sudkyne disciplinárneho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Zdenka Benčíková a JUDr. Zuzana Čížová nie sú vylúčené podľa § 4, § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) a § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vedeného Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/15/2021.

odôvodnenie:

I.

1. V disciplinárnom konaní vedenom Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) pod sp. zn. 32D/15/2021, podal disciplinárne obvinený A. Z. R., K. Š. R. K. N. S., pracovisko C. C., M.R. H.: XX. M. XXXX, C.: H. S. XX, XXX XX C. C., (ďalej len „disciplinárne obvinený“) námietku zaujatosti voči prísediacim sudkyňiam JUDr. Zdenke Benčíkovej a JUDr. Zdenke Čížovej (ďalej len „prísediace sudkyne“) pre ich pomer k veci. Vyjadril názor, že prísediace sudkyne ako advokátky, a teda členky Slovenskej advokátskej komory, nespĺňajú atribút funkčnej nezávislosti. Môžu byť pozbavené svojej funkcie podaním disciplinárneho návrhu zo strany ministra spravodlivosti Slovenskej republiky voči nim.

II.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v účinnom znení (ďalej len „Trestný poriadok“) z vykonávania úkonov ... je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, ... u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci ... .

Podľa § 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom súdnom poriadku Najvyššieho správneho súdu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „DSP“) ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku ... o vylúčení súdu a iných osôb ... .

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „DSP“) ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietat ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

III.

2. Najvyšší správní soud konstatuje, že námitka zaujatosti byla uplatněná oprávněnou osobou a včas (§ 24 ods. 2 DSP). Nejvyšší správní soud akceptoval argumentaci disciplinárne obvineného, podľa ktorej disciplinárne obvinený síce poznal zloženie disciplinárneho senátu, avšak nemal informáciu o skutočnosti, že prísediace sudkyne sú advokátky. Účinná právna úprava neukladá povinnosť zisťovať si, v akej profesii pôsobia prísediace sudkyne, a preto disciplinárne obvinený v čase oznámenia zloženia disciplinárneho senátu nemusel vedieť profesiu prísediacich sudkýň (porovnaj k tomu bod 21 uznesenia Najvyššieho správneho súdu 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022).

3. Ustanovenie § 24 ods. 1 DSP uvádza, že lehota na podanie námietky zaujatosti plynie od momentu, kedy sa osoba oprávnená podať námietku zaujatosti o dôvodoch zaujatosti dozvedela, teda nie od momentu, kedy sa dozvedieť mohla. Disciplinárne obvinený síce presne neuvádza, kedy presne sa dozvedel o profesii prísediacich sudkýň. S ohľadom na vyššie uznesenie tunajšieho súdu však je nutné vychádzať z prezumpcie, že tomu tak bolo v zákonom stanovenej lehote.

4. Pri posúdení samotnej námietky zaujatosti Najvyšší správní soud posudzoval pomer k veci prísediacich sudkýň v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa odbornej spisby je potrebné za vec pre účely predmetného ustanovenia považovať faktický skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, pričom pomer k veci musí mať konkrétnu podobu, osobný charakter, aby mohol byť dostatočne pádnym dôvodom podmieňujúcim vznik pochybností o schopnosti takejto osoby objektívne k veci pristupovať (Čentěš, J. a kol. Trestný poriadok I. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 145-161).

5. Z vyjadrení prísediacich sudkýň k námietke zaujatosti vyplýva, že sa necítili byť zaujaté. Rovnako ani disciplinárne obvinený neuvádza, že by prísediace sudkyne mali pomer priamo k prejedávanému skutku. Disciplinárne obvinený napadol len takzvanú funkčnú nezávislosť prísediacich sudkýň.

6. Účelom inštitútu námietky zaujatosti je dosiahnuť stav, aby vo veciach konali nestranní sudcovia (porovnaj s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v účinnom znení (ďalej len „Ústava“)). Od nestrannosti pritom treba odlišovať nezávislosť, ktorá sa viaže na organizačno-inštitucionálnu bázu súdnictva a je upravená v siedmej hlave Ústavy (Orosz, L. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2021, s. 604-605). Účelom základného práva na nestranného sudcu je nastolenie faktického stavu, v ktorom spor o právo nebude rozhodovať sudca, ktorý je zaujatý, teda má osobné dôvody, aby spor nerozhodol podľa právneho poriadku, ale aby spor prekrútil podľa svojho záujmu, želania či potreby (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 877-933).

7. So zreteľom na uvedené je potrebné konštatovať, že u disciplinárnych sudkýň neboli zistené také skutočnosti, ktoré by zakladali z ich strany osobné dôvody zasahujúce do nestranného rozhodovania. Pokiaľ ide o ich funkčnú nezávislosť, Najvyšší správní soud uvádza, že samotná kontrolná právomoc ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, vrátane právomoci podať návrh na začatie disciplinárneho konania, nezakladá pochybnosti o nezávislosti advokáta v postavení prísediaceho sudcu (porov. podobne rozsudok veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku, č. 55391/13, 57728/13 a 74041/13, zo dňa 6. novembra 2018, body 157-163). Minister spravodlivosti nemá okrem návrhového oprávnenia na začatie disciplinárneho konania (§ 58 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v účinnom znení, ďalej len „zákona o advokácii“) žiadne iné oprávnenia vo vzťahu k vyvodzovaniu disciplinárnej zodpovednosti advokátov.

8. Disciplinárna zodpovednosť advokátov je vyvodzovaná výlučne orgánmi Slovenskej advokátskej komory (§ 58 - 59 zákona o advokácii), pričom rozhodnutia sú preskúmané nezávislými súdmi. Navyše v zmysle § 15 písm. a) DSP môže minister spravodlivosti Slovenskej republiky podať disciplinárny návrh voči každému sudcovi, vrátane sudcu disciplinárneho súdu. S ohľadom na túto skutočnosť Najvyššiemu správne súdu nie je zrejmé, v čom videl disciplinárne obvinený pri danej námietke zaujatosti rozdiel v návrhovej právomoci ministra spravodlivosti Slovenskej republiky v disciplinárnych veciach vo vzťahu k advokátom a vo vzťahu k sudcom. V zmysle § 2 zákona o advokácii je advokácia slobodným povoláním, pričom advokát je pri výkone tohto povolania nezávislý, viazaný len všeobecne záväznými právnymi predpismi a príkazmi klienta. Navyše minister spravodlivosti Slovenskej republiky nie je navrhovateľom v disciplinárnej veci voči disciplinárne obvinenému, a teda nie je ani účastníkom tohto konania.

9. Disciplinárne obvinený v námietke zaujatosti poukazuje na kritéria ESLP stanovené pre požiadavku nezávislosti sudcov, ktorými sú spôsob menovania sudcov, dĺžka ich funkčného obdobia, existencia garancií proti vonkajším tlakom, či sa tribunál javí ako nezávislý (bod 6 námietky zaujatosti). Namíeta pritom aj spôsob výberu prísediacich sudcov, konkrétne nejasné kritéria. Argumentuje rozsudkom Grosam voči Českej republike č. 1975013 z 23. júna 2022.

10. Najvyšší správní soud pripomína, že predmetný rozsudok ESLP do dnešného dňa nenadobudol právoplatnosť v zmysle čl. 44 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože

podľa informácií uverejnených na stránke ESLP bola vec predložená veľkej komore. Napriek tomu Najvyšší správny súd uvádza, že DSP stanovuje v § 10 ods. 4 DSP zákonným spôsobom kritéria, ktoré musí splniť každá osoba, ktorá má byť zvolená do funkcie prísediaceho sudcu. Zákonom je upravené aj funkčné obdobie (§ 10 ods. 6 DSP) a zánik funkcie prísediaceho sudcu (§ 11 ods. 2 DSP). Znamená to, že prísediace sudkyne vykonávajú svoju funkciu na základe jasných kritérií. Okrem toho disciplinárne obvinený prehliada podstatu rozdielu v ustanovení prísediacich, ktoré ESLP kritizoval vo veci Grosam. Proces ustanovenia prísediacich pre disciplinárne konania nie je v rukách jednotlivca (prezidenta profesijnej komory), ale je zverený Súdnej rade Slovenskej republiky, teda kolektívnemu ústavnému orgánu sudcovskej legitimity (čl. 141a Ústavy). Takisto je tento proces - na rozdiel od procesu kritizovaného vo veci Grosam - upravený zákonom (§ 27fb zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení).

11. Najvyšší správny súd poukazuje na to, že disciplinárne obvinený podal námietku zaujatosti s námietkou voči zloženiu disciplinárneho senátu, pričom jednotlivé námietky sa prelínajú. O zložení disciplinárneho senátu pritom Najvyšší správny súd v tomto konaní nerozhoduje, pretože § 24 DSP mu zveruje len právomoc rozhodnúť o námietke zaujatosti. Pre Najvyšší správny súd bolo pri posúdení námietky zaujatosti nosné, že z právnej úpravy kreovania, pôsobenia a ukončenia funkcie prísediacich sudcov nevyplýva zaujatosť týchto sudcov k jednotlivým veciam. Z námietky zaujatosti absolútne nie je zrejmé, prečo by mali mať prísediace sudkyne s ohľadom na právna úpravu ich postavenia záujem na tom, aby vec disciplinárne obvineného bola posúdená inak ako zákonným spôsobom. Najvyšší správny súd konštatuje, že právna úprava DSP neobsahuje žiadne také ustanovenia, pre ktoré by prísediace sudkyne mali byť zaujaté pre pomer k veci, alebo by sa mali ako zaujaté javiť.

12. S ohľadom na všetky tieto skutočnosti Najvyšší správny súd nezistil, že by prísediace sudkyne mali mať pomer k veci, tak ako to tvrdí disciplinárne obvinený. Rozhodol preto spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

13. Toto uznesenie prijal Najvyšší správny súd jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.